

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Osnovna načela ustave

na razpravi pred okrajnim političnim aktivom

V sredo, 10. t. m., je bila v Kranju prva širša razprava o osnovnih načelih predosnutka nove ustave Federativne socialistične republike Jugoslavije. To je svod v razpravi, ki so predvidevane v mesecu oktobru oz. novembru.

Uvodne misli o ustavi je pred okrajnim političnim aktivom podal član glavnega odbora SZDL Slovenije in zvezni poslanec Boris Zihari. Ob tem je zlasti poudaril, da je treba ob sedanjem predosnutku ustave upoštevati tudi program ZKJ, ki je sprejet na VII. kongresu in ki prav tako sodi med naše temeljne dokumente. Ustava sama je morala upoštevati tri osnovne elemente: široki sistem samoupravljanja, ki nenehno raste, se utrjuje in uveljavlja; oblast sile — države, ki prav ob uveljavljanju samoupravnega sistema zgublja na pomenu in se postopoma pomika v ozadje (kar je logična posledica zavestnih naporov pri odmiranju države); kot tretji element pa je omenil subjektivne sile.

Nato je govoril še Ivan Repine o organizaciji političnega sistema, kot ga predvideva predosnutek ustave. Drago Dolinšek je obrazložil družbeno-ekonomsko ureditev, Pavle Zupančič pa je govoril o delu okrog občinskih statutov v našem okraju.

V razpravi se je prvi oglašil ljudski poslanec Vinko Hafner. Poudaril je dve osnovni okrajnosti, ki se opažata v ekonomskem razvoju pri nas in sicer skrajnost, da bi država z večjim sredstvi oziroma investicijami močneje forsirala maksimalne uspehe v proizvodnji, druga skrajnost pa je, naj bi dali popolno samostojnost delovnim organizacijam in prepustili stvar svobodnemu trgu. Prva skrajnost bi lahko vodila v pretirani centralizem, druga pa v škodljivo anarchijo.

V popoldanski razpravi so sodelovali še nekateri drugi udeleženci esminarja. Podobne razprave se bodo nadaljevale po občinah, strokovnih organizacijah in društvih ter v delovnih kolektivih. Čez deset dni pa bodo o predosnutku ustave začeli razpravljati tudi ostali državljani na terenu. — K. M.

Posvetovanje gospodarstvenikov v podjetju Iskra

Specializacija proizvodnje

ob racionalni delitvi dela in konsolidaciji med obrati

— naj zagotovi združeni Iskri letošnje povečanje proizvodnje po vrednosti za 22 odstotkov in nadaljnji porast v prihodnjem letu za 36 odstotkov, tako da bi celotna vrednost proizvodnje dosegla nad 35 milijard dinarjev

Taka je bila osnovna ugotovitev širšega posvetovanja, ki je bilo v podjetju Iskra v Kranju v letnik, 11. oktobra. Na iniciativo izvršnega sveta Slovenije in republiške gospodarske zbornice je posvetovanje sklical član okrajne gospodarske zbornice. Na posvetovanju so sodelovali predstavniki občinskih in gospodarskih krogov Slovenije, med katerimi je bil

Gospodarstveniki Gorenjske

o predosnutku nove ustave

v dvorani delavskega doma v Kranju so se v četrtek, 11. oktobra, zbrali gospodarstveniki Gorenjske. Razpravljali so o nekaterih smernicah družbeno-ekonomskega razvoja pri nas, kakor je to predvideno v predosnutku ustave FSRJ.

Uvodno besedo je imel državni posekretar za industrijo pri vzhodnem izvršnem svetu Vinko Hafner. Pri tem se je najdlje zadržal pri tistih delih ustave, ki govorijo o pravicah in možnostih združevanja delovnih skupnosti. Zadrževanje proizvodjalnih sil

je pogojeno z našim družbenim sistemom in nujno spričo sedanje mednarodne ekonomske integracije in delitve dela. Ob tem je tovariš Hafner priporočal gospodarstvenikom Gorenjske, naj iščejo izhod iz današnjih težav prav v specializaciji proizvodnje, v sodelovanju in združevanju proizvodjalnih sil. Samo to je lahko pot, da zagotovimo delavcem ustrezno izboljšanje življenjske ravni.

V razpravi so zlasti govorili o specializaciji posameznih dejavnosti in o nekaterih težavah v tem pogledu. — M.

Del dvorane OLO v Kranju v udeleženci seminarja o predosnutku ustave FSRJ

Z zbora gostinskih in turističnih delavcev

Popraviti gostinske instrumente

Bled, 12. okt. — Z večerajšjo razglasitvijo rezultatov posameznih tekmovalj je bil zaključen X. gostinsko-turistični zbor Slovenije. V razpravi na uvodnem zasedanju so med drugim poudarili, da se morajo sindikalne podružnice v gostinskih podjetjih z vsa resnostjo lotiti proučevanja no-

branjih problemov, hkrati pa naj usposablja tudi svoje člane, da bodo postali sposobni upravljati svojih gospodarskih organizacij. V zvezi z gostinskimi instrumenti so dejali, naj bi prometni davek na alkoholne pijače, ki bi ga pobirali od prodaje količine, ne pa od prodajne cene, in pro-

Malobmejni promet s sosednjo Avstrijo

Število obiskovavcev nenehno narašča

Pretekli petek je bil v Beljaku ožji sestanek predstavnikov s te in one strani meje o dosedanjih

uspehih maloobmejnega prometa. Z avstrijske strani se je med drugimi sestanka udeležil okrajni glavar in beljaški župan, z naše strani pa nekateri člani okrajne obmejnega komisije na čelu s predsednikom tega organa Vladimirjem Logarjem.

Pogovorili so se o razvoju maloobmejnega prometa, o izdajanju (Nadaljevanje na 2. strani)

V četrtek, 11. oktobra, okrog 11. ure je obiskal izobraževalno-rekreacijski center v Podvinu podpredsednik zveznega izvršnega sveta, Edvard Kardelj s soprogo. Ogladal si je prostore in se seznanil z namenom tega centra. Nato se je nekaj časa pogovarjal s slušateljki višje kadrovske šole, ki imajo trenutno seminar v Podvinu. Na sliki: tovariš Edvard Kardelj in soproga s slušateljki višje kadrovske šole

Razprava Vladimirja Logarja na zasedanju Ljudske skupščine LRS

Slabo poznavanje tržišča ovira izvoz

Kovinska industrija se bo morala preusmeriti na zunanja tržišča — Elektroindustrija ni konkurenčna — Tudi tekstilci zaostajajo za planom

Na zadnjem zasedanju Ljudske skupščine LRS, ki je bilo posvečeno nalogam na področju gospodarstva in problemom urbanizma ter stanovanjske in komunalne izgradnje, je sodeloval v razpravi tudi podpredsednik okrajnega ljudskega odbora Kranj VLADIMIR LOGAR. V svoji razpravi je obravnaval nekatere probleme izvoza v našem okraju. Njegovo razpravo objavljamo nekoliko skrajšano.

V preteklem letu je industrija izvozila za 7 milijonov 650 tisoč dolarjev, za letošnje leto pa znaša plan 13 milijonov 100 tisoč dolarjev, kar pomeni okoli 64 odstotkov več kot lansko leto. V osmih mesecih je bilo doseženo 51 odstotkov plana ali 87 odstotkov lanske celoletne realizacije izvoza. Največji delež v izvozu so imele lesna in tekstilna industrija in industrija črne metalurgije.

Analiza gibanja izvoza v letošnjem letu kaže, da se izvoz v prvem polletju ni realiziral po planu, da pa se je v zadnjih mesecih situacija bistveno popravila, prav tako kot v ostalih okrajnih LRS. Vzroki zaostajanja izvoza so bili v glavnem isti, kot jih navaja poročilo o gibanju gospodarstva LRS.

Podatki za izvoz septembra kažejo, da je v devetih mesecih dosegel celoletni izvoz 1961.

Močno pa zaostajajo v predvideni dinamiki izvoza za leto 1962 kovinska industrija, tekstilna in industrija usnja in obutve.

Kovinska industrija je v celokupnem izvozu okraja udeležena z okoli 8 odstotkov, kar je sorazmerno zelo malo. V kovinsko industrijo so bila vložena znatna

investicijska sredstva, ki pa zdaj še ne dajejo pričakovanih ekonomskih rezultatov. Naložbe, ki so bile vložene v kovinsko industrijo niso bile dovolj usklajene oziroma niso upoštevale perspektivne strukturne spremembe trga. Tržišče ni bilo dovolj analizirano, tako da imamo več primerov v kovinski industriji, da so podjetja v določeni krizi. Celotna odgovornost ne pada samo na gospodarske organizacije, temveč tudi na druge gospodarske organe, ki so odobravalе sredstva brez

solidnejše tržne analize. Ta podjetja se bodo morala spričo močne domače konkurence zelo hitro preusmeriti na zunanja tržišča, če ne želijo zabresti v še večje težave. Ti primeri pa ponovno dokazujejo, da bo morala naša politika investiranja bazirati na solidnejših tržnih in konjunkturalnih analizah. Tipično za vsa naša podjetja je, da zelo slabo poznajo domača in tuja tržišča. Slabo poznavanje tržišča je največja ovira našega izvoza.

(nadaljevanje na 2. strani)

Smernice za delo komunistov občine Kranj

Utrjevanje samoupravnega organizma

kot gonilne sile za pospeševanje materialnega razvoja in dviganja življenjskega standarda

Kranj, 12. okt. — Danes je bila v Kranju VI. občinska konferenca Zveze komunistov te občine. Poleg predstavnikov političnega in družbenega življenja okraja in občine se je konferenca udeležil tudi član Izvršnega komiteja CK ZK Slovenije Janez Vipotnik. Po uvodnem referatu dosedanjega sekretarja Stefana Kadošča je v razpravi sodelovalo še 20 udeležencev. Celotni potek celodnevne konference je dal možan pečat aktivnega udejstvovanja komunistov v današnjih najbolj perečih ekonomskih in družbenih problemih.

Ze v uvodnem referatu je bilo dano težnje osrednjim ekonomskim vprašanjem, in sicer v integraciji industrije, v smotrnejši investicijski dejavnosti, o izvozu, o specializaciji in podobno. Razprava pa je določene probleme še jasneje opredelila. Tako je že

prvi govornik Danilo Dougan kritično ocenil utrjevanje ekonomskih enot v tovarni Iskra. Dušan Horjak je zatem prikazal razne težave pri naporih za uveljavljanje delitve dela. Stefan Horvat je povedal zaskrbljujoče podatke o velikih izdatkih za socialno zavarovanje. Jože Mihelič je govoril o potrebi večje družbene vloge pri enotni investicijski politiki v okviru komune itd.

Janez Vipotnik je zatem poudaril, da vse težave in cilje za pospeševanje materialnega razvoja in dviganja življenjskega standarda, kar se vleče kot rdeča nit tudi skozi materiale III. in IV. plenuma CK ZKJ in tudi skozi določila nove Ustave, vse to je treba uveljavljati z utrjevanjem samoupravnega organizma, kar je osrednja naloga komunistov v njihovem delu.

K. M.

K. M.

GRE ZA ENOTNO KULTURNO POLITIKO V KOMUNI

Kulturno-prosvetno življenje v občinah na Gorenjskem se je do danes v marsičem spremenilo. Vendar pa je ostalo še mnogo nerešenih vprašanj in nerazčiščenih mnenj, o katerih sta se pogovorila svet za šolstvo, prosveto in kulturo OLO Kranj in okrajni svet Svobod in prosvetnih društev na skupni seji včeraj, v petek, 12. oktobra. V nadaljevanju objavljamo nekatere misli iz poročila SSPD okraja Kranj, ki načinja tudi vlogo občinskih svetov Svobod.

Med najbolj pereča vprašanja so kulturna politika v komunah. Predvsem lahko opazimo slabo koordinacijo dela med posameznimi kulturnimi ustanovami, občinskimi svetovi Svobod in svetovi za kulturo in prosveto in ne nazadnje tako povezanost med SZDL, strankami in mladino. Ni torej naključje, da se je ob teh razpravah za primer na Jesenicah pojavila želja po nekem koordinacijskem organu v občini, ki bi urenil in usklajeval enotno kulturno politiko v komunah. To pa hkrati opozarja, da se ni povsem razčiščena vloga občinskih svetov Svobod pri reševanju kulturnih vprašanj v občini.

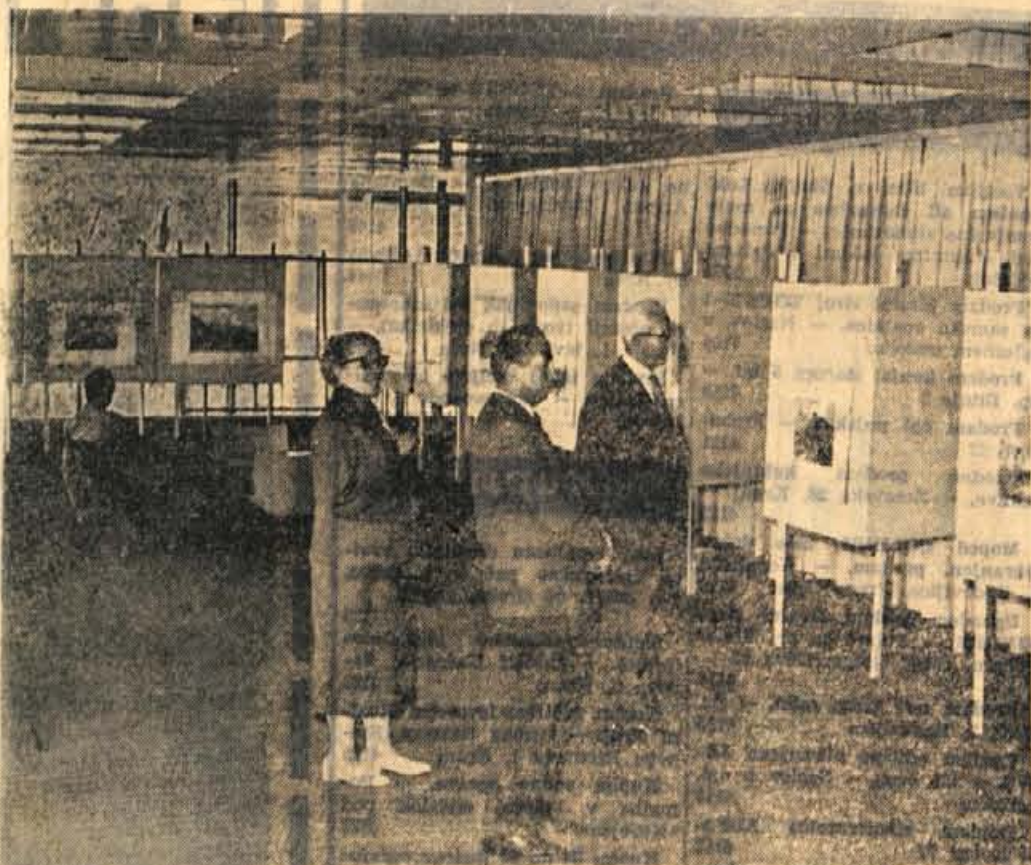
Medtem ko so o teh vprašanjih že razpravljali občinski svetovi Svobod, si na drugi strani pogosto te

ustanove zastavljajo vprašanje pristojnosti občinskega sveta Svobod, ker jim ni znana njegova širša vloga. Največkrat se še vedno svet Svobod pojmuje kot povezovalce Svobod in prosvetnih društev zato, ker je samo ta vsebina izražena v naslovu. Premalo skrbi pa posveča enotni in premišljeni kulturni politiki v komunah.

Nova revija za film in TV-EKRAN 62

Odkar je prenehala izhajati revija »FILM« je slovenski bravec izgubil še zadnji vir, ki bi ga vsaj delno seznanjal s filmskim dogajanjem v svetu in širil njegovo filmsko kulturo. Spride potreba po čimbolj sistematičnih in serijskih virih, je svet za film in TV pri zvezi Svobod in prosvetnih društev poiskal možnosti za izdajanje filmskega mesečnika, ki bi v naših pogojih čimbolj zadostil potrebam in intereso najširšega kroga ljudi. S sodelovanjem sveta za šolstvo in sveta za kulturo LRS, »Vesna« in »Filmservis« je svet realiziral to idejo in pred kratkim je izšla 1. številka »Ekran 62«. Revija bo izhajala mesečno. »Ekran 62« bo pričel objavljati in eseeje o posameznih pomembnih avtorjih, velikih filmih, o estetskih, idejnih in drugih problemih sodobnega domačega in tujega filma. V vsaki številki bo revija prinašala kritiko filmov, ki so že oziroma bodo na programu kinematografov v Sloveniji. Med stalnimi rubrikami zaslužijo posebno pozornost rubrike »Teleobjektiv« (ki bo seznanjal bravce s tekočimi dogodki doma in v svetu), TV rubrika (prvič v našem tisku), amaterski kotiček, leksikon (ki obsežneje razloži nekatere pojme, ki jih bo mogoče večkrat zaslediti na straneh revije).

vodnik bravcem (bibliografija knjig, pomembnejših člankov o filmu v domačem in tujem tisku, TV oddaje, ki jih revija priporoča) in druge. Posebna rubrika je posvečena filmu v šoli.

V sredo, 10. oktobra, je bila v festivalni dvorani na Bledu odprta razstava akvarelov akademskega slikarja Ljuba Ravnikarja iz Kranja.

Žarometi so se prižgali

Čufarjevo gledališče v novi sezoni

Amatersko gledališče »Tone Čufar« z Jesenic je konec septembra začelo svojo osemnajsto sezono 1962/63 z obnovitvijo renesančne komedije M. Držiča »Tripče de Utolče«. Presenetljivo dober obisk kaže, da je jeseniška publika željna gledaliških prireditev. Zato je gledališki kolektiv že sredi intenzivnih priprav kar dveh novih premier. Prva bo fantastična igra tržaškega pisatelja J. TAVCARJA »PEKEL JE VENDAR PEKEL«, druga pa feška ljudska igra »HAJDUK JANOSIK«. Obe premieri naj bi se izvršili konec oktobra in v začetku novembra, do konca leta pa naj bi sledilo še dvoje ali ne-

maro troje del, izbranih iz okvirnega repertoarja. Slovenska dramatika je v njem zastopana s psihološko dramo »PUNČKA«, F. Kozaka in sodobno dramo M. Zupančiča »HIŠA NA ROBU MESTA. Mladino pa naj bi razveselila »SNEGULJICA« P. Golca. Srbohrvatsko dramatiklo zastopa Fadil Hadžić kar z dvema komedijama HOTEL ZA NORCE IN LJUDJE IN OPIČE, ki bo na jeseniškem odru doživela slovenski krm. Duhovita komedija je tudi delo V. Rabadana »KADAR SE ZENSKI JEZIK NE SUČE«, za mladino pa je pripravljena Trifunovičeva

Prizadevanja na področju likovne vzgoje

Po uspešni poletni sezoni umetniških razstav na Bledu začne prireditelja — to je likovna komisija občinskega sveta Svobod in prosvetnih društev Radovljice — še zahtevnejša naloga. Pričenja se namreč obdobje razpisane dejavnosti Svobod in prosvetnih društev. V tem času bo namreč potrebno ukajevati program razstav s splošno likovno vzgojo našega občana. Prav zato bo likovna komisija zasnovala svoj načrt za prihodnje delovno obdobje, tako da ga bo povezovala z občasnimi predavanji in razgovori. Gledavcu ne bodo prepustili zgolj pasivno dojemati in vrednotiti razstavljenega dela, marveč mu bodo omogočili spoznavanje likovne ustvarjalne dediščine iz prejšnjih obdobij in sedanjosti. Pri tem bodo gledavca polagoma navajali na samostojno presojo in vrednotenje likovnih del.

Pri nadaljnjih estetskovoizolirnih dejavnosti na področju likovne vzgoje bo moral postati za vodilo povprečno razgledan obiskovalec, ljubitelj likovnih stvaritev, torej človek, ki bo hotel delo spoznati, ga čustveno dojeti in se pri tem tudi nekaj naučiti. V kratkem bo komisija za likovno vzgojo pri občinskem svetu Svobod in prosvetnih društev v Radovljici sestavila ustrezen program, ki bo zajel predavanja in nadaljnje razstave (v prirediteljevem paviljonu festivalne dvorane).

Za začetek letošnje zimske delovne sezone je bila v sredo, 10. oktobra, odprta na Bledu razstava akademskega slikarja Ljuba Ravnikarja iz Kranja. — J. B.

Prizor iz komedije Marina Držiča »Tripče de Utolče« v uprizoritvi Čufarjevega gledališča

Grigorij BAKLANOV Seženj zemlje

Roman objavljamo s privolitvijo založbe Obzorja Maribor, ki ga je izdala v knjigi.

Fjuruu... puh! Fjuruu... Se vedno tuli nad nami, ko spodaj je gmi: Traah! Traah! Trah!

»Tole se niso možnarji,« pravi nekdo in se skrči, kajti drobci trčijo prav do nas, »sicer bi že zdavnaj opravil z nami.«

Dvignem se vroč drobec. Modrikast je, oster, z narezanimi, škrlatnimi robovi. Opazujem ga, ogledujem Ritin hrbet in se zgrozim. »Tudi tam je bilo tako,« pokaže Babin z glavo proti severu. »Popolaj so jih k Dnjestru in nato — topniška priprava! Topniškega oprejevanja ne bi prenesli.«

Molčimo. »Le en izhod imamo: izpad med ognjem! Brž ko se začne topniška priprava — vsi naprej!«

»In topovi?«

Povprašal je poveljnik baterije poljskih topov, visok možič z lisnim obrazom in obvezano glavo.

Poročnik plane pokonci, iztrga samokres iz toka in ga vrže pred noge.

»Svojih ljudi ne bom popeljal v smrt! Tudi tukaj lahko umremo!«

Nenadoma zaslišimo glas: »Ti-š-na!«

V moreči tišini vstane Babin ter stopi k njemu. Bled, s črnimi in pretečnimi očmi. S škornjem stopi na samokres in ga potepa v pesek. Tišina. Slišati je le Babinovo dihanje.

»Izginil! izginil Babin. Izginil!«

Obrne se in dregne poročnika v hrbet.

»Preplavaj Dnjeستر. Sam. Reši se!«

Spet se razleti granata, sredi gneče med vozili. Presunljivo kriki umirajočih konj. Iz črne dima pridivja konjska vprega, žival vlečeta razbit voz. Nekaj pobesnelih konj zdivja za njima. Druge zadržujejo vozniki in opletajo z biči po očeh. Lisčije rjav, tenkonog žrebček steče kot poslednji k vodi, val mu poplakne noge, umakne se proti bregu in zarežeta. Mati mu odgovarja iz vode, toda drugi konj, ki plava dalje, jo vabi za seboj.

Konja plavata drug zraven drugega, val jima zalije hrbta, tok ju zanaša skupaj z vozom. Režeč ledbi nad vodo, žrebček pa bega sem ter tja po bregu. Z visline se oglasi nemška strojnica, Brizgljaj! na vodi. Od leve proti desni. Od leve proti desni. Sprva daleč spredaj, potem vedno bliže. Prvi konj izgine pod vodo, zatem drugi... široki lisčije rjavi hrbet se še nekajkrat prikaže nad gladino, potem ga zagrne valovi. Strojnice še nekaj časa škropi nad vodo in potem obmolne. Le žrebček teka po bregu, boji se valov in žalostno rezgeče. In sonec sije kakor poprej nad Dnjestrom, ko da se ni nič zgodilo. Na prostoru, kjer se je poprej razletela granata, so se medtem že nakopičili drugi vozovi.

Rosno sedimo, kot bi nam z očmi padel temen pajčolan.

»Ne znam plavati, tovariš stotnik...«, pravi poročnik. Glas je čudno zgrubljen. Ustnice mu drhtijo. Nenadoma opoznam, da jma mlad obraz in jasne, otočne oči. Babin se vrne in okorno sede na svoj prostor. Poročnik stoji zraven svojega samokresa, ki leži v pesku, ne more se odločiti, ali naj ga pobere ali nam pogleda v oči, čeprav vsi naglo umikamo poglede. Med nas je legla nevidna senca.

»Snesmite mu naramke,« hripavo ukaže Babin.

Bril vstane, stopi k poročniku — za pol glave je nižji — zatise oči, zamisljivo in sočasno sočutno potegne prvid, potem drugič. Na ramah ostanejo krpiče raztrgane bluze. Poročnik se dvakrat zamaje. Mrtvaško bled stoji kakor bitje brez življenja, ki bo zdaj zdaj omahnilo v pesek.

Bril odloži naramke z navznoter obrnjenimi zvezdicami, kakor storimo to pri padlih, pobere samokres, odpihne pesek in se negotovo ozre, ne vedoč, kam naj ga položi.

»Naj gre,« pravi Babin in odmakne pogled. »Sam naj se vojskuje.«

Vsi zremo za odhajajočim poročnikom. Za trenutke ga prikrije dim, potem se spet prikaže. Ob vodi stopa, po mokrem pesku med razbitinami in uničenimi vozovi, nekam proti levemu krilu.

Babin seže s prsti k vratu, glas mu noče iz grla, potem zine s hripavim glasom.

»Tako! v začetku topniške priprave naj četni in vodni poveljniki popeljejo vojake v napad! Komunisti gredo prvi! Naprej! Nikjer se ne ustavljajte, nihče naj ne leže, navzlic obstreljevanju! Strojnice napadajte v mrtvem kotlu!«

Priprte oči mu hladno in zavzeto plamtijo. Čutim, kako nas preplavlja podobno razburjenje. Drhteti začnjam, toda zdaj ne zaradi malarije.

»Pognati se morate med Nemce, naprej, brez popuščenja! In zavzeti vzpehine! Tanki nam ne bodo mogli do živga. V svoje ljudi ne morejo streljati!«

Obrnil se je k poveljniku baterije poljskih topov:

»Topove naj vlečejo možje sami! Zadržujte mož za en top?«

»Da!«

Vsak četni poveljnik naj deloči petorico za topove. Torej: možje naj vlečejo sami in podprite pehoto z ognjem. In naprej, le naprej! Druge izbire nimamo!«

Vsi planemo pokonci. Poveljnik izvidnišče čete si zatakne nož za golencič jadrovinastih škornjev. Obraz kaže trde, odločne poteze.

»K svojim fantom grem...!«

»Prevzemi njegov vod!« Babin pokaže z glavo tja, kjer je stal poročnik. Potem zakliče: »Na levo krilo — Brill! Na desno — Kara-jevi! Sam prevzamem sredino.«

